

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Acriores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

§. I. Aliqui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

p. Tab. P. Tambur. in Methodo Missæ lib. 1. cap. 1. altera tueri licere in casu necessitatis, ex gr. dandi Viaticum, Felix resolvit modaliter dicendo: Puto probabilius licere. Alter locus l.c. à n. 350. ubi quoque relata sententia, una Divi Thomæ tueri, quod Sacerdos, five ante, five post sumptionem, advertens non esse vinum, sed acetum quod obtulit, & sumpsit, tenetur non tantum vinum, sed novam Hostiam consecrare; altera Scoti in 4. dist. 8. part. 3. litt. H. negantis consecrandam novam Hostiam, sed satis si vinum consecratur, ait Felix, utrumque modum esse aptum: Divi Thomæ, si in loco privato; Scoti, si in publico celebretur. Prætereo alios Scotistas ubique notos, nempe Bosco, Brancat. Cottonium &c. quibus enim citati à me Scotista non sunt, nec citandi, satis erunt.

SECTIO IV.

Doctores Societatis Jesu quid senserint.

§. I.

Aliqui.

SUMMARIUM.

P. Molina solvit per probabilioritatem, n. 129.
P. Vasquez utitur judicio reflexo, n. 130.
P. Azor, n. 131.
P. Valent. judicem ad probabilioritatem obligat, & satis ei judicium de probabilioritate, n. 132.
In illis, in quibus tenemur ad probabilioritatem, satis, & necesse judicium de probabilioritate; in illis vero, in quibus licet probabilis, satis de probabilioritate, ibid.
P. Valentia utitur judicio reflexo, n. 133.
P. Sanch. solo judicio reflexo de probabilioritate resolvit, n. 134.
Obligat subditum obedire etiam stante proprio judicio, ibid.
Advertentia ex P. Sanch. pro Authorum intelligentia, n. 135.
Ultima opinio, si non reprobetur, censetur approbari, ibid.
Card. Bellarm. utitur judicio reflexo, n. 136.
Card. de Lugo, n. 137.
P. Lessius, n. 138.
P. Koning, n. 139.
P. Granado, n. 140.
P. Fillucius, n. 141.
P. Arriaga, n. 142.
P. Dicafillo, n. 143.
P. Amicus, n. 144.
P. Castro Palao, n. 145.
DD. tuentes, quod judicium probabile de jurisdictione fundet licentiam absolvendi, ibid.
Tom. III.

P. Platelinus plerumque resolvit per probabilioritatem, n. 146. 147.
DD. tuentes contritionem mereri primum, gradum gloria, non gratia, ibid.
DD. tuentes fidem explicitam Trinitatis, & Incarnationis esse nunc necessariam necessitate medij, n. 148.
DD. negantes esse eo modo necessariam, nisi in re, vel in voto, ibid.
Probabilitas opinionum liberat Cōfessarios magnam molestiam, ait P. Molina, ibid.
P. Moya sola probabilitate objectiva contentus, n. 150.
Ait, quod si satis est judicium subjective probabile, etiam satis objective probabile, ibid.
Idem dico de alijs Societ. Doctoribus, n. 151.

Pater Molina 1. p. qu. 54. membr. 4. & 5. N. apud Mastr. in 2. disp. 2. n. 119. et si sequatur opinionem Thomistarum tuentium in Angelis intellectum agentem, & passibilem non dari, putat tamen opinionem Scoti affirmantis esse probabilioritatem: & rom. 3. de Just. tr. 3. disp. 56. relata opinione Soti tuentis, licitum occidere furem pro re magni valoris, et si exigua sit spes eam recuperandi, ait: Neque id auferem condemnare, modo prius voce admoneretur, nisi non relinquit, esse interficiendum; immo semper consulendum, ne proximus eo eventu interficiatur. Ecce P. Molina non audeat directe asserere, quod M. Soto asserit; sed dicit, non auferem condemnare, positus tamen circumstantijs à se additis; quod est suspendere judicium directum de veritate licentie. Hoc eodem reflexo solo judicio probabilitatis licentie sæpe utitur in alijs Tomis de Just. & Jure.

P. Vasquez Opusc. de Restit. cap. 2. §. 1. N. dub. 7. n. 28. ait: Mihi videtur certum contra Sylvestrum, quod non liceat, et si animatus non sit: ecce suspendit judicium directum, accedens ad hoc solum reflexum, mihi est certum, quod non liceat; hoc autem non est formaliter idem, ac dicere, mihi est certo illicitum, et si æquivalenter idem sit: & ibid. cap. 9. §. 1. dub. 5. n. 68. ait: Mihi placet opinio dicentium, quod qui notabilem furripit quantitatem, et si sine ejus intentione, peccet mortaliter eo actu, quo notabile damnum intulit. Ecce affirmat sibi placere, quod est judicium reflexum: & de Beneficijs cap. 2. §. 3. dub. 8. n. 78. ait: Mihi videtur, quod sit mortale in omnibus beneficijs prætermittere digniorem. Ecce dicit, mihi videtur, quod sit, quod est judicium reflexum supra probabilitatem, aut certitudinem opinionis directe; non autem dicit, est mortale.

X

morta-

mortale. Plura alibi ex P. Valquez.

N. P. Azor *part. 1. lib. 10. cap. 12. qu. 6.* quærens, an mortaliter peccet, qui voluntariè distractus preces recitat, & an Ecclesiæ præcepto satisfaciât, ita ut non teneatur preces repetere, ait: Probabile multi putant, quod officium Divinum repetere non cogatur, sed mihi probabilius, & verius videtur oppositum. Ecce P. Azor, qui à pluribus auditur ut Probabiliorista, iudicium fert de probabilitate; tò enim *verius*, stricte loquendo, non est nisi verosimilius, nam veritas non suscipit magis, & minus, et si falsitas suscipiat eodem modo resolvendi utitur *part. 3. lib. 3. cap. 31.* ubi proposito dubio, an copula solius voluptatis gratiâ sit mortale, ait: Tertia opinio est esse veniale peccatum... & hæc est probabilior: & *part. 1. lib. 12. cap. 8. qu. 8.* ait: Communis sententia est extra calum summae necessitatis non licere accipere alienum. Per hoc autem, quod eam non impugnet, eam sequitur, inquit P. Pollenter in *65. damnatas Propositiones 36. cap. 34. n. 1040.* saltem reflexè, dico ego, iudicans eam probabiliorē. Plura passim dabit P. Azor in suis exquisitis Institutionibus Moral.

N. P. Valentia *2. 2. disp. 5. qu. 7. pun. 4.* hæc ferè habet: Dico 2. Si Iudex ita putet alteram opinionem alterâ probabiliorē, ut simul (quod ferè semper accidit) probabiliorē existimet esse veram, & minus probabilem falsam, semper ferre debet iudicium juxta eam opinionem, quam putat probabiliorē, & veram. Pergit: Dico 3. Etiam debet Iudex judicare juxta opinionem apud se probabiliorē, quamvis fortè necdum habeat assensum determinatum de veritate ejus opinionis, sed hæreret anceps circa rei veritatem. Ecce 1. non omnia, quæ judicamus probabiliora, judicamus vera. Ecce 2. mens nostra: Si enim Iudex tenetur judicare juxta sibi objectivè probabiliorē, etiam suspensò iudicio directo de veritate; multò magis in alijs rebus, si non tenemur, licitum saltem erit sequi solum iudicium de objectivâ probabilitate. Immo, ecce quod supra diximus, & iterum infra dicemus: Sicut Iudex tenetur ad sibi subjectivè probabiliorē, nec potest sequi minùs sibi probabilem subjectivè; ita si suspendat iudicium directum, tenebitur ad maiorem objectivam probabilitatem; nec poterit sequi opinionem sibi objectivè minùs probabilem: etenim in omnibus, in quibus inter opiniones subjectivè probabiles non licet sequi minùs probabilem subjectivè, in illis quoque licitum non erit sequi minùs probabilem objectivè, sed sequi tenebimur objectivè probabiliorē.

rem: in omnibus autem, in quibus licet inter subjective probabiles sequi aequè, vel minùs probabilem, in illis quoque licitum erit sequi opinionem aequè, aut minùs objectivè probabilem: in quibus autem hoc, aut illud liceat, vel non liceat, satis diximus non licere, ubi non datur; non datur autem ubi agitur de naturâ, aut valore rei, ut est in se; in his enim nihil valet iudicium, ut rei naturam mutet, ut est in materiâ Sacramentorum, medicinarum &c. ubi autem agitur de honestate actus, quia iudicium intervit honestati, licet.

Præterea idem P. Valentia *disp. 3. de Chast. rit. qu. 9. pun. 4.* ait, esse sibi longè veriusmam, seu probabilissimam sententiam, quod divites teneantur sub mortali in ordinarijs necessitatibus dare elemosynam ex superfluis naturæ, & statui: & *disp. 1. de Fide qu. 4. pun. 5.* quærens quo tempore præceptum affirmativum fidei interioris obliget, ait: De hac quæstione nihil video trahi a DD. hoc loco. Videtur autem dici posse, quod tale præceptum &c. Ecce in re incerta qualis moderatio; non dicit, assero, aut dico, quod esset iudicium directum; sed ait, videtur posse dici, quod est reflexum supra objectum motivum probabile, aut probabilius iudicii directi.

P. Sanch. quem tota Theologia veneratur, ejusque doctrinam, eruditionem, & 124 prudentiam commendat, sapissimè resolvit P. Sanch. dubia circa præcepta Decalogi, & circa matrimonium, aliaque plura per totam probabilitatem, sive minorem, sive æqualem, sive summam, omisso iudicio directo. Immo memini me alibi ex P. Sanch. & P. Dicastil. 2. notasse, quod ipsam sententiam, quam impugnant, vocent aliquando probabilissimam. Igitur *tom. 1. Opusc. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 26. n. 7.* loquens de opinione tuente non esse simoniam dare alteri, ut apud Colatorem Beneficij intercedat, ait: Licet hoc probabile sit, probabilius est oppositum: & *lib. 1. Consil. cap. 5. dub. 5. n. 37.* ait esse sibi probabilem opinionem tuentem divites teneri sub mortali de superfluis suo statui largiri elemosynas communi necessitate laborantibus: & *tom. 1. lib. 6. Sum. cap. 3. n. 6.* hæc habet: Dicendum, quamvis subditus probabiliter iudicet esse malum, quod Superior præcipit, teneri ipsum obedire. Ecce sine iudicio directo subjective probabilitate directo subjective probabili de inhonestate rei præceptæ, obligat subditum ad obediendum: quatenus formare potest iudicium certum de probabilitate honestatis rei.

à Superiore præcepto: ergo ex P. Sanch. non tantum licet operari sub solo iudicio reflexo de certâ probabilitate honestatis, diviso ab omni directo subjective probabili de inhonestate, quin licet sub iudicio reflexo de certâ probabilitate honestatis, unito iudicio directo subjective probabili, immo probabili de inhonestate: & lib. 2. Sum. cap. 1. n. 2. agens de tempore, quo præceptum fidei obgat, loquitur reflexè dicens: Verior, seu verosimilior est sententia docens varia esse tempora, quibus illud obligat. Demum totus P. Sanch. plerumque nititur soli iudicio de objectivâ probabilitate.

N. Notat autem idem P. Sanch. lib. 4. Sum. cap. 5. n. 4. & lib. 5. cap. 4. n. 30. rem pro intelligentia Authorum attentione dignam, nempe, quòd hoc ipso, quòd Doctores ultimo loco referunt aliquam opinionem, si non improbat, signum est, quòd eam teneant: & lib. 4. cap. 36. n. 4. quod qui refert aliquos tenere aliquid licere, & non licere, & non improbat, videtur approbare: ergo (infero ego) omnes, qui oppositam opinionem vocant probabilem, si non impugnant probabilitatem, sed veritatem, relinquunt eam in sua probabilitate. Idem indicavit

Bordonus in Propugnaculo n. 85: quod Doctor referens opiniones, & non se declarans, præsumitur tenere ultimo loco registratam; & citat Everardum in loco ab auctoritate n. 15. Hoc autem passim præstant Scholastici tractantes principia moralia, qui in suis Collatorijs, aut illationibus, ut cernere est in M. Martinez de Prado, M. Gonet, M. Paster, P. Muniel, de Euchar. sepe dicunt, quid alij sentiant, & non impugnant; ergo illud sustinent saltem ut probabile. Vide quæ dixi n. 131. ex P. Pollenter.

N. Card. Bellarminus sanctitate, doctrinâ, & purpurâ celebratissimus, lib. 3. de Bonis Operibus ait, se arbitrari tutiorem, & verior, seu verosimiliorem sententiam, quæ docet opes superfluas sine culpa mortali retineri non posse. Ecce iudicium reflexum de probabilitate.

N. Card. de Lugo utriusque Theologiæ Scholastica, & Moralis laurea insignis, crebro ad solum iudicium reflexum recurrit; ita disp. 12. de Fide scilicet, 5. quærens an fides Dei Remuneratoris sit necessaria necessitate mediæ, ait: Affirmant communiter Theologi. Ecce iudicium reflexum supra directum aliorum, suspensio directæ proprio. Et disp. 13. de Fide n. 7. ait: Dubitan non potest, seu certum est, actum fidei esse sub obligatione. Ecce reflexa supra certitudinem præcepti actus fidei: & disp. 10. de Just. n. 130.

Tom. III.

& 131. loquens de opinione tuente licitum procurare abortum foetus inanimati; ait: Melius negatur id umquam licere. Non dicit, nego aliquando licere, sed melius negatur, quod est iudicium reflexum. Et disp. 16. de Just. n. 37. ait: Conveniunt ferè omnes, quòd eth ab initio non habuerit animum furandi rem notabilem; &c. Ecce per hoc solum iudicium reflexum de ferè omnium sententiâ infert non licere tenere quantitatem; adeo ut ad hoc ut teneat aliquid vitare, satis sit iudicare reflexè, quòd ferè omnes teneant illud non licere. Hac loca malui ex Card. de Lugo tradere potius, quàm alia, ubi sæpe ad solum iudicium de probabilitate appellat; quatenus constet non tantum licere operari sub solo iudicio de probabilitate licentiæ; aut non licere operari sub solo iudicio de probabilitate non licentiæ, sed etiam sub alijs iudicijs reflexis de hoc, quòd sententia sit communis, & similibus.

P. Lessius sæpe ad manum habet probabilitatem; nam lib. 2. de Just. cap. 42. dub. 8. n. 4. ait: Si quod juratur sine animo jurandi, est verum; probabile est non esse mortale: familia habet l. c. cap. 29. n. 68.

P. Koning. insignis ejusdem P. Lessij N. discipulus, tractans de Sacramento Baptismi qu. 66. dub. 1. art. 4. loquens de aqua ex sale resolutâ ait: Non videtur probabile ejusmodi aquam esse ejusdem speciei cum aquâ naturali; & consequenter non videtur probabile; quòd esse possit materia Baptismi. Ecce iudicium reflexum de non probabilitate satis est, ne operemur, etsi non adsit iudicium directum de falsitate: ergo iudicium reflexum de probabilitate satis erit, ut operemur, etsi non adsit iudicium directum de veritate. Si ergo omne, quod non est probabile licere, est illicitum, & illud exequens, si ponat, peccabit; ita omne, quod est certò probabile licere, erit licitum, & illud ponens non peccabit: & 1. 2. disp. 24. dub. 3. n. 57. ait: Videtur omnino peccare mortaliter, si Dei amorem ad tres, aut quatuor annos differat. Ecce iudicium reflexum supra motivum moraliter certum opinionis directæ tuentis esse mortale eam dilationem. Et disp. 24. de Charit. dub. 3. n. 50. ait: Valdè probabile est tunc nos per se incipere obligari, ut eliciamus actum charitatis &c. Ecce probabilitas objectiva. Et disp. 7. de Confessione. dub. 9. n. 91. ait: Puto non esse probabile, quòd liceat dimidiare confessionem ob rationem magni concursus.

P. Granado contra 1. de Fide disp. 2. scilicet N. 1. ait: Placet mihi communior sententia, nempe, quòd fides Dei etiam ut Remune-

X ij

ratoris

ratoris sit necessaria necessitate medij. Ecce in re prorsus certā suspendit iudicium directum, & appellat ad reflexum de sententia communioritate. Et *tr. 14. de Charit. ait*: Certum est latum fuisse a Deo, & naturā præceptum diligendi proximum. Ecce idem est, ac si diceret, *Latum est*, sine ullo iudicio reflexo circa certitudinem præcepti. Sic ut autem nemo negaturus est, quod sine hoc assensu directo, latum est, cum hoc solo reflexo, certum est, quod latum sit, potero, & tenebor licite operari; ita à pari potero saltem licite operari cum hoc solo reflexo, probabile est, quod liceat, suspensio hoc directo, licet.

N. P. Filiucius *tom. 2. tr. 28. cap. 7. tres refert de contritione fraternā sententias, unam 141. M. Soti, alteram Caietani, tertiam M. Bannez, & subdit*: Hęc tertia videtur valde probabilis, & ceteris præferenda: & *tr. 25. cap. 12. n. 360. ait*: Probabilis est esse mortale jurare exterius sine intentione jurandi: & 361. si iuramentum injuste exigatur, etsi probabile sit committi peccatum mortale, si fiat sine intentione jurandi... probabilis tamen est, quod non sit mortale. Ecce per solam probabilitatem dirimit dubia directa.

N. P. Arriaga *disp. 21. de Fide n. 17. ait*: Probabilissima est regula, quod interrogatus à publica auctoritate teneatur fidem fateri. Ecce per summam regulæ probabilitatem decidit gravem fatendæ fidei obligationem. Similia passim habet.

N. P. Dicastillo *tr. 10. de Matrim. disp. 10. dub. 2. n. 14. loquens de opere conjugij solius voluptatis causā ait*: Nihilominus probabilis est non carere culpā: & *disp. 3. de Juram. dub. 11. ait*: Probabilior est sententia, quæ asserit esse mortale quando fictē in iudicio, vel in contractu juratur, etsi cum veritate: & *lib. 2. de Just. & Jure tr. 2. disp. 12. pun. 4. dub. 2. a n. 410. loquens de sententia P. Molinae, & P. Lessij dicentium non esse in praxi admittendam opinionem tuentem, viro nobili licere in incontinenti percutere, ait*: Hęc sententia de non licitā repercussione practicē mihi magis placet. Ecce hæc omnia sunt iudicia reflexa. Omitto alia ejus loca, ubique enim recurrit ad objectivam probabilitatem.

N. P. Amicus, quem sua scripta satis commendant, dirimit quæstionem directam de tempore, quo præceptum charitatis obligat, per summam probabilitatem; & quæstionem de obligatione dandi eleemosynas, & de licitā, aut illicitā fortis inanimis abortione solvit per probabilitatem; quod idem alibi præstat: ita *disp. 27. de Charit. sect. 3. a n.*

36. postquam asseruit præceptum amandi Deum super omnia obligare initio, & fine vitæ, ait probabilissimum etiam esse obligare alijs temporibus prudentis arbitrio. Ecce per iudicium reflexum de summā probabilitate legis obligantis ad actus amoris facit, ut omisso sit verita; & est idem, ac si diceret, obligat alijs temporibus: & *disp. 31. de Charit. sect. 4. n. 55. relatā opinione tuente divites teneri sub mortali de superfluis suo statui eleemosynas facere communi necessitate subiectis, ait*: Dicendum longe probabiliorem esse hanc sententiam: & *disp. 36. de Just. sect. 8. n. 92. de opinione negante licitum procurare abortum foetus inanimis, ait*, quod sit probabilior.

P. Castro Palao de re morali eximē mō. N. ritus, ut in incertis prudentius incedat, 145. currit crebrō ad solam probabilitatem, vel probabilitatem; ita *tom. 1. tr. 1. disp. 2. n. 9. ait*: Quando adest opinio probabilis de potestate absolvendi à relictis... nulli morali periculo se exponit Minister irritum efficiendi Sacramentum; & post citatum à se P. Suar. P. Lessium, Bonac. Ponze de Leon, P. Filiucium, P. Henricq. & alios, subdit: Omnes isti affirmant operantem ex opinione probabilis de jurisdictione illam habere certissimam. Ecce nubes DD. qui licentiam absolvendi fundant in solo iudicio certo de probabilitate jurisdictionis: & *tom. 3. disp. 1. pun. 8. §. 4. ait*: Si iuras verum sine animo jurandi, probabile est esse solum veniale extra iudicium; esse mortale in iudicio, & contractibus. Plura similia oculis ipsis se ultionē offerunt.

P. Jacobus Platelius in suā verē selectā N. Synopsi Theologicā, quō res sunt incertiores, eo sapius ad solam objectivam probabilitatem recurrit, tam in speculativis, quam in moralibus; ita *tom. 1. cap. 3. de Voluntate Dei n. 4. ait*: Longē probabilis est, si non certum, hoc repugnare Divinæ voluntatis immutabilitati: & *n. 174. ait*: Probabilis est omnes nostros actus bonos esse formaliter præfinitos: & *n. 193. ait*, Deum probabiliter parentibus, sive immediatis, sive mediatis, eas dare inspirationes ad parvulorum salutem ordinatas, ut si illis responderent, infantes non morerentur sine Baptismo: & *n. 205. loquens de formali, & efficaci electione ad gloriam ait*, duas esse celebres sententias valde probabiles, ut non facile decideri possit, utra sit verior: & *num. 206. ait*: Verius videtur electionem formalem ad gloriam esse post prævisa merita: & *cap. 6. de Angelis n. 316. ait*, probabile esse, quod aliqui Angeli solo numero differant; & probabile

babile etiam esse; quod qui sunt diversae Hierarchiae, specie differant: & n. 325. ait, longè probabilius esse, si non certum, quod Daemon non possit &c.

N. Et tom. 2. cap. 1. n. 4. ait: Videtur nobis probabilius cum Divo Bonav. Richardo, & alijs essentiam beatitudinis formalis consistere in utroque actu: & n. 12. probabilius esse, quod visio cum nullo veniali etiam habituali stare possit: & n. 70. quod P. Suar. ex communissimo Philosophorum, & T. T. sensu asserat, voluntatem posse eligere ex medijs equalibus alterutrum, & ex inaequalibus minus bonum: & n. 76. esse valdè probabile oppositum propriae opinioni: & n. 97. probabilius esse actum imperatum non habere propriam libertatem: & n. 100. ait: Dixi probabilius, quia oppositum est valdè probabile: & n. 105. verius esse actum entitativè supernaturalem non posse esse intrinsecè malum, ne quidem venialiter: & n. 112. ait: Patendum est sententiam affirmantem, intellectum saltem de ijs actionibus, in quibus praecise intenditur moderata naturae commoditas, esse valdè probabilem, & in praxi consulendam; probabilem ob Scoti, & aliorum auctoritatem &c. & n. 114. probabilius esse, quod idem physicè actus internus aliquamdiu durans possit de bono fieri malus: & n. 150. & 151. probabilius esse licitum sequi tum probabiliorem minus tutam, tum minus probabilem minus tutam, quoties agitur de actionis licentia: & n. 244. probabile esse, quod docent Navarrus, & alij contra Scotum, licitum esse, tecluso affectu libidinoso, & consensus periculo, &c. & n. 361. videtur probabilius S. Thomam non docuisse Deiparam culpā originali infectam: & n. 364. fatendum tamen probabilem esse sententiam, quae docet D. Thomam sensisse Deiparam in culpā conceptam: & n. 367. probabilius esse parvulos in originali decedentes non puniri poenā aeternā ignis: & n. 420. probabilius esse leges Pontificias, quae de loco promulgationis nihil exprimunt, non requirere promulgationem in Provincijs, ut in ijs obligent: & num. 422. probabilius esse leges Pontificias obligare statim à promulgatione sufficienti: & n. 436. probabilius esse, quod Ecclesia possit indirectè praecipere actus internos, qui necessarii sunt, ut externi constituentur in specie entis moralis; & n. 441. ait, posse legislatorē in materia gravi obligare sub veniali tantum. Ita cum S. Thom. 2. 2. qu. 105. Doctores communijs: & tamen n. 445. ait: Oppositum, ut est communijs, ita & probabilius videtur, nempe quod legislator, inva-

Tom. III.

riatā eadem materiā, non possit modò sub levi, modò sub gravi obligare: & n. 466. probabilius esse peregrinos teneri omnibus legibus loci, in quo versantur, etiam si trans-eunter: & n. 530. probabile esse, quod docet Ripalda disp. 20. & 114. de ente sect. 13. amorem naturalem Dei numquam separari à supernaturali simul elicito, quia gratia semper adest: & n. 665. quaerens, an contritio mereatur primum gradum gloriae, etsi non primum gratiae, affirmat cum P. Suar. Caietano, Soto, Medina, & alijs communijs, contra Gregor. Gabriel, Lugo, Ripalda, & alios valdè probabiliter dissentientes: & n. 677. ait, probabile esse Deum ex sua clementia malis operibus reddere poenam infra condignum. Hoc tamen non est ita certum, cum Scriptura, & PP. non nisi obsecrè hoc significant, & Augustinus in Psalm. 76. istam sententiam solum toleret, non probet.

Et tom. 3. n. 67. ait, quod Durandus, N. Alensis, & alij non improbabiler sentiant, actum fidei stare posse cum visione: & num. 103. longè probabilius Haereticos occultos non esse de Ecclesiā; manifestos autem esse certum non esse: & n. 217. verius videri, quod docent P. Molina, Ripalda, de Lugo, & alij, nos semper elicere actus supernaturales cum operamur ex motivo supernaturali: & n. 227. Licet probabile sit fidem explicatam Incarnationis, & Trinitatis necessariam nunc esse necessitate medij in re, ut docent Valentia, Sanch. Granad. Amicus, & alij; probabilius tamen non esse necessariam necessitate medij, nisi vel in re, vel in voto, ut Medina, P. Suar. Ripalda, & alij: & n. 230. de sententiā modò relata ait, quod suae sententiā probabilis nihil juvet, si opposita sit vera, & ideo in praxi tenenda. Ecce obligat ad minus probabilem, tutiorem tamen, quia agitur de medio ad salutem necessario; si enim explicita fides eorum mysteriorum necessaria sit necessitate medij, qui eā caret, non salvabitur, etsi probabilius putaret non esse necessariam: & n. 244. probabilius esse licere ex gravi causa uti veste Infidelibus propria, si haec non sit signum per se institutum, & protestativum falsae religionis: & num. 295. ait, Infideles Principibus Christianis non subiectos, non posse vi compelli ad amplectendam Christi D. Religionem, ut S. Thom. & alij communijs, & probabilius contra Scotum, & suos: & n. 299. ait: Puto esse mortale nominare ex ira sanguinem, & mortem Christi D. etsi ira non feratur in Deum: & num. 449. probabilius per se obligare praecceptum

X iij amoris

amoris Dei super omnia, cum quis primum incipit habere notitiam Dei, ut infinite amabilis: & n. 462. probabilius esse, quod non sit maioris meriti, ac perfectioris charitatis suas preces, satisfactiones, & sacra pro te facienda, etiam post mortem applicare vivis, aut defunctis, quam sibi: & n. 469. probabilius dari gravem obligationem faciendi elemosynam de superfluis etiam in comuni pauperum necessitate: & n. 471. Et si probabilius sit, spectata ratione, satisfieri præcepto elemosynæ per mutuum, oppositum tamen, spectata Scripturâ, est probabilius, & in praxi tenendum: & n. 566. probabile esse bonam fidem procedentem ex ignorantia juris sufficere ad prescriptionem etiam ordinariam fructuum: & n. 503. ait, valdè probabilem esse utramque sententiam oppositam, tam affirmantem, quam negantem, quod pupillus pubertati proximus, & minor habens curatorem obligentur naturaliter in contractu, subdens posse quem conformari sententiæ sibi magis faventi. Quod

P. Mol.

inquit P. Molina,

magna molestia liberat

Confessarios, qui ob

probabilitatem utrius-

que sententiæ, nec pupillum obligare de-

bent ad solutionem; nec cum eo contrahen-

tem ad restitutionem pretij à pupillo accep-

ti, priusquam Judicis, aut saltem Tutoris

authoritate fiat repetitio, nisi sint vel immo-

bilia, vel mobilia pretiosa.

N.

Et tom. 4. n. 39. & n. 77. ait, Verbum

non venturum, exclusio peccato Adæ, sub-

dens, quod S. Thom. ita sentiat contra Sco-

tum sentientem probabiliter oppositum: &

n. 126. probabilius esse, quod ait P. Perez

&c. & n. 139. seclusa autoritate, probabi-

liorem esse sententiam negantem PP. anti-

quos meruisse aliquas circumstantias Incar-

nationis; affirmantem tamen esse absolutè

præferendam: & n. 153. esse probabilius, &

menti PP. conformius, & absolutè tenen-

dum, Beatam Virginem sibi meruisse Dei

maternitatem; etsi oppositum, attentâ sal-

tem ratione naturali, sit probabile. Omitto

alia, quæ habet tum tom. 4. de Incarn. tum 5.

de Sacram. ubique enim, tam in dubijs spe-

culativis, quam in moralibus decidendis ad

solam probabilitatem maiorem, aut æqua-

lem, aut minorem appellat.

N.

P. Moya, cujus iudicium in re morali

150. egregiè laudatur, læpissime ad solum refle-

xum de objectivâ opinionis communitate,

probabilitate, aut probabilioritate iudicium

confugit. Nam tom. 2. tr. 2. disp. 1. qu. 4. n.

7. ait, probabile esse, quod dare, & recipere

pretium pro intercessione mediata, non sit

simonia: & ibid. tr. 3. disp. 1. qu. 5. n. 6. ait,

probabiliorem esse sententiam tuentem, quod præceptum confitendi mortalitatem Eucharistiam sit juris Divini à Christo D. latum: & ibid. tr. 1. qu. 7. n. 23. contra Philaletem expressè ait: Hoc fundamento probat Candidus sufficere iudicium probabile de veritate; at equè probat de iudicio certo de probabilitate. Nec video, cur iudicium probabile de veritate, quod falsum esse potest, ad hoc sufficiat; non verò iudicium certum de probabilitate, quidquid contra passim reclamet.... licet iudicium de probabilitate opinionis, seu honestatis electionis objecti cum ejus inhonestate, aut cum opinionis falsitate compatibile sit, ideoque insistendo in illâ tantum, negari non possit periculum efficiendi rem materialiter malam, utamen &c. Hec P. Moya, qui non tantum asserit licere, sed probat contra Candidum, quod si iudicium subjective probabile de veritate satis est, ut licet operemur, multo magis satis erit iudicium certum de objectivâ opinionis, seu honestatis probabilitate: & ibid. tr. 2. disp. 2. qu. 3. n. 6. ad finem ait: Lubens assentior, est enim valdè probabilis sententia, quod satis sit, ut audiat pariter, quam non audit: & ibid. tr. 3. disp. 3. qu. 3. n. 10. ait probabile esse, quod Confitearius absolvere possit puellam negantem tuculatem revelandi conceptum factum, etiam sine Baptismo periturus sit, si mortis periculum puellæ à consanguineis imminet, immo etiam infamia puellæ timeatur, nec enim talem obligationem habet puella. Supercedo à reliquis, ubique enim Doctor prudentissimus iudicium certum de probabilitate, ut quis licet operetur, in sui favorem vocat.

Prætereo reliquos ex Societate DD. præ-N. sto enim sunt P. Mendo in Statera, & in 151. Epitome, P. Hurt. de Mendoza, & P. Gaspar. P. Mendo. Hurt. & P. Ovied. in suis Theologiæ Tomis, necnon P. Rhodes in utroque suo, P. Fagundes in Præcepta Ecclesiæ, P. Frigolo P. Oca in Republicâ Christianâ, P. Bardi in Bull. P. Fagundes in Tract. de Consc. P. Haunol. in P. Tomis de Justitiâ, P. Giballinus de Usuris, P. Simoniâ, & Scientiâ Canonicâ, & alij sine P. Hæ numero, quorum citationes ad manus mihi P. G. sunt. Hi enim omnes ut summâ cum moderatione in incertis procedant, solo iudicio reflexo de objectivâ probabilitate, aut probabilioritate veritatis opinionis contenti sunt; sive rem purè speculativam, sive moralem decident: ergo modus operandi, & decidendi rei licentiam ex solo iudicio reflexo de objectivâ communitate, verosimilitudine, probabilitate, aut probabilioritate veritatis opinionis, est inter DD. usitatus;

mus; & quidem eò magis, quòd res ipsa est incertior; vel Theologi ipsi maturius, & ut dicam, Angelico more procedere volunt, fervando mentem suam ab omni errore materiali immunem.

§. II.

Mens trium ex Societate Probabilioristarum.

S U M M A R I U M.

P. Scildere ait, securitatem conscientie oriri à iudicio reflexo de licito probabilioris usu, non à directo subjective probabiliori, n. 152.

Ait satis iudicium de objectivâ probabilioritate, n. 153.

Recte concedit subditum, si suam iudicet probabiliorē, non teneri obedire; at hoc concedendum non est, n. 154.

Ait iudicium de probabilitate opposita opinionis satis esse, n. 155.

Et ideo Confessarium teneri dare absolutionem penitenti sequenti oppositam, ibid.

P. D. Thyrsus sepiissime ad solum reflexum de probabilitate iudicium accurrit, n. 156.

Oppositam sententiam propria vocat probabilissimam, ibid.

Negat dari in Deo amorem strictum, & simul affirmat esse sibi probabilissimum, quòd detur, ibid.

Sententiam de Prædefinitionibus in Deo vocat probabilissimam, etsi neget eas dari, n. 157.

Contradictio, ibid.

Ait opinionem probabilem esse, que nititur fundamento gravi auctoritatis, & rationis, n. 158.

Sibi contradicit, ibid.

Ex iudicio certo de probabilitate infert licitum absolvere moribundum, ibid.

Ait, quòd etsi opinio asserens posse absolvi moribundum, qui nullum signum dedit, sit exigue probabilitatis, attamen hac exigua probabilitas satis est, ut licite absolvat sub conditione, ibid.

Vitatur iterum solo iudicio reflexo de probabilitate, n. 159.

Immo de probabilitate, ibid.

P. Muniesia soli iudicio de probabilitate nititur, n. 160. 161. 162.

Vitatur reflexo de non omnimodâ verosimilitudine, n. 162.

Plerumque suspendit iudicium directum, ibid. & n. 163.

Utramque contradictoriam vocat probabilem, & sepe laudat solutionem minus probabilem, eaque utitur, n. 164.

Immo sepe contentus est solo iudicio de non improbabilitate, ibid.

Oppositam propria vocat probabilissimam, n. 165.

Contradictio, ibid.

Innumeris in locis utitur solo iudicio reflexo de maiori, imò equali, & minori objectivâ probabilitate, ibid. & n. 166. 167.

Affirmat, quòd utraque contradictoria possit simul esse certo, & evidenter probabilis, n. 167.

Redarguuntur Probabilioristæ, quòd solo sepe utantur iudicio reflexo in questionum solutione, n. 168.

Pater Scildere utriusque juris, & Theologiae laureâ insignis, quem Probabilioristæ suum faciunt, ait tr. 1. cap. 3. n. 9. assert. P. Scild.

2. Conscientia permittens probabilis, quæ habet adjunctam formidinem de peccato formali admittendo, sufficit ad hoc, ut eam sequens, & iuxta eam operans non peccet formaliter, dummodo sit incommodum sequi tutiorem, & accedat iudicium reflexum certò sine formidine dictans, quòd liceat sine peccato formali sequi conscientiam probabilem; non sufficit tamen sine illo iudicio certo reflexo. Ecce tum quòd securitatem conscientie statuatur, non in iudicio directo probabili, ut volunt alij Probabilioristæ, sed in reflexo admisso à Probabilistis Reflexivis: tum quòd tale iudicium reflexum, non de objectivâ probabilitate, aut probabilitate, (de quo tantum in præsentem est sermo) sed de licito usu opinionis probabilis putet prorsus necessarium, ut volunt Reflexivæ, à quibus tamen ego recessi: ergo, juxta P. Scild. securitas conscientie oritur potius à solo iudicio reflexo de licito usu opinionis probabilis.

Sed magis ad rem præsentem, in quâ mihi unice terminus est de iudicio reflexo supra 153. objectivam probabilitatem, hæc habet in P. Scild. terminis P. Scild. tr. 2. cap. 2. n. 14. pag. 70. ait enim: Assertio 2. Ut aliquid sit objectivè probabile, ex. gr. ut actus sit probabiliter honestus, seu validus, (non placet mihi confusio honestatis cum valore; nam probabilitas prodest quidem honestati actus, non autem valori actus, ut sæpe dixi) requiritur ut ab aliquo homine considerato ex rationibus gravibus post argumenta opposita considerata, & ut putat, soluta, iudicetur esse tale: aut saltem ut homo consideratus (N. B.) reflexè censeatur posse se rectè iudicare, quòd tale objectum existat. Ecce in terminis ait, satis esse iudicium de objectivâ probabilitate non tantum ad honestatem, sed etiam ad valorem actus. Probat autem, quia esse probabile non est aliquid in objecto tenens se ex parte ipsius, sed denomi-